

DEBRECENI
PROTESTÁNS LAP
EGYHÁZI ÉS ISKOLAI HETI KÖZLÖNY.

SZERKESZTIK: DR. KUN BÉLA ÉS DR. RÉVÉSZ IMRE.

Megjelenik minden szombaton.

SZERKESZTŐSÉG ÉS KIADÓHIVATAL:
DEBRECEN, KOLLÉGIUM.

Előfizetési ár félévre hét pengő.

Amerikai dolgok.

Évek óta nagyon kevés örvendetes és nagyon sok elszomorító dolgot van alkalmunk hallani amerikai magyar református véreink egyházi belviszonyairól. Fájdalom, egyházi sajtónknak sem az itthoni, sem az ottani szervei nem alkalmasok — nem is egy, de számos okból — arra, hogy ezekről a viszonyokról egészen szabatos, világos és minden tekintetben megbízható képet nyújtsanak a tárgyilagos ítékezésre törekvőknek.

Ezért bizonyosan mindazok, akiknek az elmúlt hetek és hónapok folyamán alkalmuk volt ez idén feltűnő számban idehaza járt amerikai magyar református lelkipásztorokkal érintkezniök, örömmel ragadták meg az előszóval informálódásnak a sajtóbelinél föltétlenül bővebb, alaposabb és megnyugtatóbb lehetőségét.

Debrecenben a közelebbi elmúlt két hét alatt két kiemelkedő tagja fordult meg az amerikai református lelkészi karnak. Az egyik az ú. n. független mozgalomnak jelenlegi vezére, a másik az ezzel ellentétes álláspontot képviselő, az ú. n. tiffini egyezményt védő tábor egyik kiváló neve. Mindketten több formában is szólottak a gyülekezethez s amellet a lelkésztestület hétfői bizalmas összejövetelein még külön is nagyon részletesen kifejtették egymással szemben álló felfogásukat.

Természetesen, minékünk itthoniaknak még ez után a roppantul értékes kétoldalú tájékozódás után is nagyon nehéz az egyik vagy a másik párt mellett végleges szavazatot leadnunk az ő nagy és elkeseredett pörükben. De hiszen ez tulajdonképpen nem is a mi dolgunk, sem mint egyéneké, sem mint alsóbb egyházi vagy egyháztársadalmi testületeké. Perdöntő nyilatkozatot és intézkedést ebben az ügyben csak egyetlenegy itthoni fórum tehet: *a magyarországi reformátusok egyetemes konventje*, amelynek ez, az egyházi VIII. törvényeikk szerint, törvényadta speciális joga. Ezzel a magas testülettel szemben nemesak a tisztelet érzelmei, de mindenféle tárgyi és személyi okok is csak a legtejesebb bizalmat sugallhatják nekünk abban a tekintetben, hogy ő ezt a jogát minden körülmények között *kötelességnek* is tekinti és fogja tekinteni.

A konventen kívül álló bármely egyházi vagy egyháztársadalmi tényezők pedig — akár egyének, akár testületek — jól tennék, hogyha a tiffini és anti-tiffini párt közt fennforgó vitás konkrét kérdésekben egyelőre minél rezerváltabban gondolkoznának és nyilatkoznának. Nemesak azért kívánatos ez, mert a tájékozottságuk rendszerint éppen olyan fogyatékos hozzá, mint amilyen csekély az illetékeségük — már pedig a fogadatlan tehát tájékozatlan prókátoroknak a magyar példabeszéd régi bölcsessége nem a legkedvezőbb sorsot helyezi kilátásba. De kívánatos a hazai tényezők részéről ez a rezerváltság főképp azért, mert csak ez a rezerváltság az a lelki magatartás, amelyben manapság legjobban megtudnak felelni az Amerikába bujdosott református magyar testvérek iránti — ezidő szerint egyetlen — kötelességüknek.

Ez a kötelesség pedig nem más, mint az imádkozó, megértő s alkalom adtán munkára és áldozatra kész *szeretet*. Ebből minékünk itthoniaknak nem lehet kizárnunk sem a tiffinest, sem az antitiffinest. Nem lehet *a priori* rendzavarónak és békebontónak bélyegeznünk egyetlen amerikai magyar testvérünket sem pusztán azért, hogyha ő a maga és családja vallási és főképp nemzeti egyéniségének konzerválására olyan utakat keres, amelyek az ő becsületes lelkiismerete előtt alkalmasabbnak tetszenek a tiffini egyezményben kijelöltekénél. De viszont a megértéstelen és szeretetlen magatartásunk teljesen hasonló mértéke volna részünkről az ellenkező is: hogyha t. i. a tiffini egyezményhez becsületes lelkiismerettel ragaszkodókat volnánk hajlandók, bizonyos jelszavaknak felülve, *a priori* hazátlanoknak, magyar nemzetiségüket és „igaz magyar kálvinistaságukat“ megtagadottaknak és eladottaknak bélyegezni.

Ennek a rezerváltságnak, amely az egyedül illetékes itthoni fórum váravárt, de türelemmel várt döntéséig igyekszik mindkét részre teljesen egyenlő mértékkel mérni: a szeretet isteni mértékével, csak *egy* ponton lehet határa. T. i. oda nem terjesztheti ki megértő és mentegető szeretete sugárait, ahol a *szeretlenséget* látja sötétben és cynikusan terpeszkedni, szóban és írásban fétkelkedni. A vitával magával szemben mi itthoniak lehetünk — kell is hogy legyünk — teljes és

mindenoldalú megértéssel és törekedhetünk a vitapontoknak teljesen elfogulatlan, fölényes mérlegelésére; *de minden rezerváltásunk meg kell hogy szűnjék azzal a haremoddal szemben, amelyet némely amerikai atyánkfiai ebben a ritában alkalmazni jónak láttak, sőt rendszerré tettek és stílussá építettek ki.*

E haremódor ellen minekünk itthoniaknak már a vita eldőlte előtt is szabad, sőt *kell* a legerélyesebben tiltakoznunk, nemcsak a református keresztényen név dicsősége, de a magyar nemzeti becsület szempontjából is.

Es könyörögve, de egyszersmind a feltő szeretet teljes energiájával kell kérnünk *minden* amerikai magyar református testvérünket, elsősorban pedig azok felelős lelki vezetőit: vigyázzanak, ne csak arra, *amit* írnak és mondanak, hanem arra is, *ahogyan* írják és mondják: mert a legnagyobb igazság is megszűnik a Krisztus mértéke alatt igazság lenni, mihelyt azt az emberek a Máté 5:21—22-ben foglalt örök parancs megszegésével vagdalják egymás fejéhez.

Igen, vigyázzatok, szeretett amerikai testvéreink:

„nehogy, ki távol sír e nemzetén,
megútalni is kénytelen legyen!”

R. I.

Néhány, kiáltó szó a szekták felől.

E kérdés már bizonyára tárgyalás alá került a lap hasábjain. — A közeményt elolvasók némelyike elgondolkozott egy kissé, hogy a kérdés már ennyire megérett a tárgyalásra; másika meg is döbbsent azon gondolatra, hogy a föld megingott a lábaink alatt; többen kézlegyintéssel intézték el a dolgot „ilyen kérdés nincs is, kár komolyan venni az egész ügyet a megvitatás által”; végül olyanok is akadtak, akik azt mondták: „hadd hulljon a férgese.” Közben pedig tovább terjedt a ragály.

Tudom azt a latin közmondást, hogy a nevek gyűlöletesek (nomina sunt odiosa) épen ezért nem idézek sem lelkész, sem gyülekezet nevét. Azt is tudom, hogy én nem vonhatok nyíltan felelősségre senkit, mivel sem felsőbb hatóság, sőt parókus lelkész sem vagyok. De még sem hagyhatom szó nélkül azt a némelyek által talán kellőképen komolyan nem vett, vagy kellemetlen tény, hogy a reformáció óta tiszta református s magyar vidékeken kétségtelenül fellépett a szekták több faja, főleg a baptizmus s hogy ha még számbelileg nem is tett nagyobb hódítást, (mitől Isten óvjon) de kellő óvintézkedések nélkül igen szomorú napokat hozhat egyházunk papjaira, vezetőire, egész egyetemére. Ma még a föld alatt terjed, mint az őskeresztényiség (melynek utódjául vallja magát) szinte megfoghatatlan, mint a lidérefény, lappang, mint a betegség kitörése előtt, de ha továbbra is ily kedvező marad a talaj, felemeli fejét, pusztító lánggá lesz s vészes pusztításait kell látnunk. Itt is, ott is megjelenik egy-egy iratterjesztőjük, írásmagyarozójuk, prófétájuk, ki előbb csak az egyház

s a vezetők hibáira, fogyatékoságaira mutat rá, majd az evangélium több követelményére a nagyobb hitre, teljesebb odaadásra, tiszta életre, testvéri közösségre, erős fegyelemre, mely mind nincs meg a református egyházban, csupán náluk, az úgynevezett hívőknel. A látható egyház hiányai, az empirikus gyülekezet fogyatkozásai, a vezetők mulasztásai, a református anyaszentegyház rovására mennek s ennek rejlő javaival, üdvtartalmával, szent hivatásával tisztában nem lévő lélek enged az álokoskodásnak, elfordul formalizmusba merült, több életet adni nem tudó egyháztól s szektáriussá, hívővé lesz. Sokszor épen a legvallásosabb, legodaadóbb reformátusok hagyják el egyházukat, sőt tudok eseteket arról is, hogy lelkes vagy felesége által vezetett bibliakör tagjai közül került ki a „hívők” színe java! Hát csak ezért állott volna fenn eddig református egyházunk, hogy a baptista egyház számára termeljen ki követőket? Olyan elvtelen, erőtelen-e az, hogy minden laikus prédikátor be tudja venni erődítményeit, feleslegessé tudja tenni lélektápláló elemeit? Honnan van az, hogy nem a római katolicizmus, vagy más bevett vallásfelekezet hódít, hanem épen ez a szekta? Miért tud vonzani egy vándorprédikátor egy-két emberrel való beszélgetés után telt házat vallásos összejövetelre, midőn a bibliakörök nem igen dicsekedhetnek nagy látogatottsággal? Miért lesz az Íge foglya ott a nép, mikor mi is hirdetjük azt; miért tud spontán imádkozni ott, aki addig csak káromkodni tudott s az Ur nevét annyiszor vette fel méltatlanul; miért tud lemondani bűneiről ott a megátalkodott bűnös s hagy fel az iszákossággal és a tízparancsolat többi kívánalmainak megszegésével; miért csak ott érzi meg sok ember a testvéri közösség hiányát, szükségét, az egyházfegyelem nélkülözhetetlenségét s fizet szívesen az eddiginél nagyobb, vagy épen többszörös, önkéntes adót?! Aki ezeket meggondolja s veszi azt a fáradságot, hogy utánna nézzen egy „hívő” gyülekezet külső és belső életének, az igazat fog nekem adni abban, hogy itt baj van, hogy segíteni kell sürgősen a hiányokon, meg kell keresni az okokat, s megszüntetni a lélek éhségét, szomjúságát a mi egyházunk javaival, a Krisztus által birt üdvjavakkal.

Ha én jól látok, úgy a legnagyobb baj az, hogy annak idején nem vették egyházaink kellő figyelembe a háború s még inkább a veszített háború által kitermelt lelki rázkódtatást, egyensúlyvesztést, idegességet, keserőséget, árvaságot, sok esetben lelki meghasonlást. Az emberek tétova bolyongtak, vagy benső elégedetlenségük, gyötrelmük súlyát nem bírták, mondani menekültek önmaguktól, keresték a feledést, mámort, sőt olesó vigasztalódást, csakhogy megszabaduljanak a sötét gondtól, nehéz kérdésektől. Egyidőben a római katolicizmus is hódított a háború után világszerte, mert vigaszt több bizonyosságot nyújtott a meghasonlott lekeknek. A mohácsi vész utáni földindulásban, maihoz hasonló kínok poklában a reformáció által közvetített isteni Íge volt a zűrzavarból isteni rendet, új nemzeti életet teremtő erő s ma fájdalom, nem

tudta elvégezni a reformáció egyházainak egyike sem a lelkek gondozása által nagy, isteni missziót. Ezt végezték helyettünk ma, bár nem ugyanazon mértékben, a szekták, s ezt kezdi, már egy kissé későn, de még mindig nem a kívánt erővel a „Hit és Szolgálat“ mozgalma. A nagy alkalmat tehát elmulasztottuk a bolsevizmusból való félelem miatt s a felekezeti közötti súrlódások, feltekenyedések, no meg a jelszavas és szónoklásos hazafiaskodás által. — De nemcsak a lelkiek terén mulasztottunk, de az anyagiak terén is. A hadiözvegyek, árvák, majd a rokkantak ügyének természetes istápolója a lelkész kellett volna, hogy legyen. Mint a táborba küldött olvasmányok irányítójának, az itthonmaradottak felszervezésére irányuló akció vezetőjének is a lelkésznek kellett volna lenni mindenütt, még pedig a ker. szeretettől indítva s nem csupán az ajándékok által. A háború utáni gazdasági krízisben is meglelt volna a lelkész helye, nemkülömben a hadi telkekért, földekért vívott nehéz, sok pénzt elnyelő küzdelmekben, kisbérletek, felparcellázásra kerülő uradalmaknak a szegények, de dolgozni akarók kezeibe juttatásánál s minden szociális javaslat parlamentre előkészítésénél, majd képviselő által a parlamentben megvitatásánál. Én úgy hiszem, hogy az így cselekvő pap hívei közül nem sok lett „hívó“. A genfi „Lelkésztestület“ egyértelműleg csatlakozott azon mozgalomhoz, mely a szegények, elaggottak, általában segélyre szorulókat javát szolgáló 10 %-os vigalmi adó 15 %-ra való felemelését tűzte ki céljául. Szeretném ezt, vagy ilyet hallani a mi lelkészi karunkról, egyáltalán a keresztyénségnek szociális helyzetünk javítását célzó munkában való vezérszerepét látni. Higyjük el, hogy az az ember, ki egyháza által munkához jutott, segélyt nyert, jóakaratot, bajában segíteni kész szeretetet tapasztalt meg, hűségessé lesz s keresni fogja annak mélyebb javait. A külföld ezen a téren mértékösszeggel áll előttünk s élvezi a ker. szocializmus életpezsdítő erejét. De ezt mutatja a szekták példája is.

Am nem ez a leggyakoribb támadási pont s nem is ez a legszomorúbb. Jól tudom én is, hogy papságunk nehéz harcot vív a megélhetéssel, hogy fizetése nem áll arányban végzettségével, kötelezettségeivel, hogy az az 1600 K-ás létminimum igazán nevetséges lebecsülése e nagy hivatásnak s az állam amit ad egyik kezével (fizetési kiegészítés) elveszi a másikkal (díjlevél felértéke és), ott van a másik akadály is, a földfizetés hozamáért gazdálkodóvá kell lennie, a terményfizetés pedig bizony a függés sokszor keserves állapotába juttatja.

Igy idejének jórésze elvesz lelkészi hivatására nézve, (bár egyrésze megtérül mint első, mintagazdának a többtermelésre való jótékony hatásában), független, szabad prófétai lendülete is meg van bénítva. Am ez még mindig nem jelenti azt, hogy híveit szabad megbotránkozttatnia akár az anyagi javak szerfeletti keresésével, akár hivatásával meg nem egyező, attól az időt elvonó irodai, bankhivatali, építési stb. munkák elvállalása, italban, dobozásban, a hetedik parancsolat elleni vétékbeni visszaélései által. Nagyon a szívére kellene

venni ma papságunknak Jézusnak a botránkozottokról mondott szavait s lemondani sportról, zajos mulatságról stb., ha a híveknek ez botránkozásukra van. Népünk Isten embereinek, szolgájának nézi a lelkészt s igyekszik is benne ezt nézni amíg tudja, de bizony sokszor legyőzi benne e jóakaratot a méltatlan szolga. Egy francia szocialista ezt mondta a papokról: azért fizetjük őket, hogy ne igranak és ne paráználkodjanak. A szent hivatás, nem pedig állás, azt hozná magával, hogy levonjuk a Krisztus követelésének mindig követelményét, nem csak a ránk nézve kedvező, de a prófétaság tragikumát is vállaljuk, a keresztyét is felvegyük, öldököljük meg az ömbert, szülessünk újjá elménke megváltozása által s legyünk mennyei erők alázatos átsugározottai. Bennünket mindenki figyel, nagyító üveggel keresik hibáinkat s ha mi nem érezzük kötelezőnek magunkra nézve a kereszthordozást, a pásztor után induló nyáj sem teszi ezt s rossz példák még rosszabbakat eredményeznek. Nem akarok messze kitérni, de arról is lehetne beszélni, hogy a papi családok nem mindig a legjobb templomlátogatók s nem a puritán, benső, nemes, kegyes élettől illatoznak, hanem néha nagyon is e világnak divatos illatától. Szóval a személyes bizonyossággal nem állunk a legjobban, pláne, ha meggondoljuk, hogy a méreteiben s romboló hatásaiban az egyéb választások veszteségeit is túlhaladó papválasztások botrányaiért a vesztesítő lelkészek felelősek. Az egyetemes emberi gyarlóságból, a tévedések, indulatok, hanyagság, az eszménytől elmaradás, anyagiasság, bűnbe merülés vagy dimenzióiban minden fogyatkozás a nagy, szent ügy rovására megy, hátráltatja Isten országának eljövetelét s nagy rést enged a szekták tamadásának, előhaladásának.

A szekták terjedésének még két tényezőjéről akarok említést tenni. — Egyik az a propaganda, mit ezek folytatnak. A dolog újdonsága mindenütt figyelmet felkeltő, szinte hódító erő. Az Amerikából hazavándorolt magyarok is sokat tettek annak terjedésén, nemkülömben a gazdag baptista egyház által támogatott ígehirdetők.

Végül megemlítem azon tényezőt, melyet elneink eddig kiaknáztak s mi pedig figyelmen kívül hagvtunk s ez a lelkek több keresése, nagyobb vágyakozása, a lélek szavának meghallása, az Ur közeledésének megérzése, hódító útjának megsejtése. Egy újabb lelki ébredés (Révlil) előestélyein vagyunk. A nagy, egyetemes konferenciák, hitfelekezeti közeledése, a modern lélek vágya a szintézis, az egység, a teljesség után, az államok erősebb ragaszkodása a keresztyénséghez: mind ezt mutatják. Ennek kedvező hangulatát is felhasználja a szekták minden faja.

Ha tehát nem akarunk veszteni több tért, úgy meg kell akadályoznunk először is a további hódítást s be kell látnunk, hogy egyházunk mai, tradicionális keretei nem elegendők. Más időkhöz más eszközök, új időkhöz új eszközök kellene. Ha ezt meg nem értjük csak veszítünk. Egyházunk képes mindezt a sóvárgó lelkeknek megadni, amit

a szekta megad, sőt többet is, még pedig atyáink örökén, a történelmileg kiformalódott s a nemzeti léleknek annyira megfelelő reformált keresztyénség keretein belül, egészségesen, irásszerint, teljességgel.

Az eddigi hiány s mulasztás pótlására be kell állítanunk a rendszeres, egyénenkénti lelki gondozást. A lelkészi látogatás legyen olyan fontos, mint a vasárnapi prédikáció, melynek elmulasztása, ha nem is fegyelmi vétség, de lelkiismeretfurdalás legyen. A némely egyházban vezetett egyéni lapok ne csak az adózás alanyát tüntessék fel, de az Istenképére teremtett lélek fejlődésmenetét is. A lelkész vegyen részt minden olyan mozgalomban, (lehetőleg vezérként) ami hívei lelki és anyagi jólétét előmozdítja. Életével pedig legyen példa, nemcsak a magáéval, de családjáéval is, tudván azt, hogy az eredmény nem egyedül tőle függ, de a keresés, Istenre irányulás, odaadás igen. Meg kell értenünk jobban az idők jelét, nemcsak nekünk lelkészeknek, hanem az egyes egyházaknak is s megalkotnánk a kálvini presbitériumok nivójára lassan felemelkedő vezető sereggel a lelkigondozás, testvéri felügyelet, egyházfegyelem s keresztyénszocializmus szereveit. Legelőször pedig mi adjuk oda magunkat a lélek kétélű kardjának s formáló erejének. Az így megújult egyházban nem lesz talaja a szektának, sőt annak tagjai visszakívánkoznak az anyaszentegyházba, melyet hűtlenül elhagytak, ahelyett hogy építették volna.

De mindezt hol kezdjük? Várjuk az új lelkészi generációt, mivel a régi már nem képes erre? Igen kevés véleményel lehet az magáról, vagy az Ur életformáló erejéről, (vagy mindakettőről) aki így gondolkodik, vagy pedig félti kényelmét, nyugalma, gazdaságát, szórakozásait, pedig először az Isten országát kell keresni legalább is annak, ki egyszer neki adta magát. Aki fél elveszteni az ő életét a Krisztusért, elveszti azt, mert nélküle nincs élet. Gyávakkal sehohsem, sohasem lehetett harcot nyerni, de legkevésbé lehet megnyerni itt a harcot hideg, önző, áldozatoktól fázó lelkekkel. Az elvetett gabonának meg kell rothadnia, át kell formálódnia, hogy új életet nyerjen és több életet produkálhasson!

Meg kellene próbálni berendezni a gyülekezet életét a kissé átjavított belmissziói kérdőívek alapján. Mint az orvos időről-időre kurzusokon vesz részt, hogy tudománya újabb vívmányait elsajátítsa, úgy a lelkész számára is kívánatos volna, hogy ötévenként legalább előadássorozat keretében értesüljön a theológiai professzor urak munkájának gyümölcseiből az illető theológiai tudománycsoport haladásáról s jelen módszereiről.

Azonban meg kell ismerni azt, hogy nem módszer, tudomány, hanem új, megújult lelkek serege tudja újjáformálni az annyi harcot megvívott, szent feladatot megoldott, nagyrahiatott magyar református anyaszentegyházat. Ezekért imádkozzunk, ezeknek munkáját könnyítsük.

Az igazságnak tartozom annak elismerésével, hogy más okok is közreműködnek a szekták terjedésénél. Így a nem érvényesült ambíció, az egy-

ház vezetőivel való megkülönböztetés, megfeddetés, az egyházi adó nagyságán felháborodó önzés, anyagiasság. Más gyarlóságok, mellétekintetek, körülmények is létrehozzák azt, nemcsak a fentebb ismertetett okok. Nekünk azonban elsősorban a saját hibáinkat kell látni s nem olesó vigasztalódást, megnyugvást keresni a más hitványságában és magáért való felelősségében.

A már szektáriussá lett híveinkkel szemben pedig én úgy vélem, hogy az lenne a legjobb visszatérítő eszköz, ha a lelkész meglátogatná őket egyenként s elbeszélgetne velük a vallásos élet nagy kérdéseiről, egyházának elhagyása okairól s megtudná győzni azon igazságról, hogy amit ott kerestek, találtak, azt nálunk is meglik, ha a baptista összejövetelekre el tudná küldeni vitázóul egy-két erős, meggyőződéses hívét, vagy épen maga menne el s vitára szállva vagy elődeiként a hamis tanok hirdetői ellen döntő erejű lenne ez, de sok bibliai tudást, dialektikai erőt kíván s főleg nagy hitet. Ki teszi, ki meri ezt?... De ha te nem szóládsz, hogy visszatérsz a hitetlent az ő útjáról az a hitetlen vétke miatt hal meg, de vérét a te kezéből kívánom meg. (Ezékiel 33. rész 8 vers.) Mi könnyebb? Bizonyágot tenni vagy e felelősséget vállalni? Kiki döntsön!

dr. I. E.

Pár szó a külmíssióhoz.

Unszol engemet a bennem levő lélek, hogy elmondjam azt, ami régen terheli lelkiismeretemet s odasoroz engem is az „egy-két nyughatatlan emberhez“ harmadiknak. Elmondom abban a reményben, hogy ezúttal nem pusztán a szerkesztői fiók számára írok.

Néhány évvel ezelőtt, mint negyedéves theológus, tanulmányúton voltam Angliában. Sok érdekeset láttam és sok kellemes órában volt részem. de sohasem feledem el azt a lelki gyötrelmet, melyet átszenvedtem egyik professzorunk által adott estén. A professzor a szokáshoz híven minden diákhöz intézett valamilyen közérdekű kérdést, s ha úgy esett, kellemesen el is vitázott a társaság derős érdeklődése mellett. Nekem meg volt az a kényelmetlen helyzetem, hogy ide is, mint több más helyre ugyanakkor hivatalos volt Mr. Hromadka, morva származású theológus is. Ő ugyan valamivel gyöngébben beszélt angolul, mint én s így nem jelentett valami túlságos nagy veszedelmet, de annyit mégis, hogy bizonyos fokig tartózkodónak, s egyúttal ébernek kellett lenni, ha a társaságban ő is ott volt, mivel mi irredentizmus nélkül sohasem beszéltünk.

A társalgás folyamán, miután előbb a „protestáns“ Csehszlovákiáról, majd a „cseh—morva testvérek“ missziói munkájáról volt szó, egyszerre hozzám fordul a professzor, s érdeklődni kezd a magyar protestáns egyházak állapota iránt. Kérdősködik a tagok száma, a kormányzati rendszer, a liturgia stb. felől. Mikor pedig kiderült, hogy a presbiteri rendszert követő protestánsoknak milyen nagy tömbje él Magyarországon, hirtelen ezt kér-

dezte: „ — és micsoda külmisziói munkát folytatnak önök? mert ugy-e — tette hozzá gondolkozva — mi nem elégedhetünk meg azzal, hogy annyira-ameennyire keresztyének vagyunk, hanem terjeszteniünk is kell az evangéliumi viágosságot a pogányok között is, különben fél munkát végeztünk!!“ E kérdésre még a lélekzetem is elállott. (Bezzeg nincs nálunk cseh—morva testvérek-féle misziós társulat.) Átvillant lelkemen minden idevonatkozó hazai mozzanat, de semmi nagyobb szabású külmisziói megmozdulásra nem hivatkozhattam, mert bizottságunk van ugyan csóstól, de külmisziói — számottevő — nincs. A veríték kiült homlokomra, míg azt fejtegettem, hogy egyházunk folyton a létel küzd, s ez a szakadatlan küzdelem kimeríti erejét. A magyarban — mondtam (valami eszembe jutván) — van hajlam a miszióra, mit az is bizonyít, hogy valamikor, midőn a cseh prot. egyház lelkészhiányban szenvedett, a magyar theologusok között sikerrel toborzott. Több lelkészjelölt vállalkozott erre a miszióra, kiknek utódaik vérbeli csehek lettek, s mostanság — csaptam át panaszbá — megcsúsznak, hogy éppen ezek cikkeznek legjobban ellenünk. E pontnál beleszólt Mr. Hromadka is a beszédbe és sikerült a figyelmet leterelni a külmiszióról.

Midőn az elbeszélte eset történt, az arcom égette ez a hiány, azóta beette magát az életembe. Hazai tanulmányaim idején keveset hallottam a külmiszióról. Igaz, hogy tanulmányunk arra az időre esett, midőn a pokolnak minden ördöge szabadon esatangolt, de a theatei börtön arról tanú-kodik, hogy a gályarab elődök még ilyenkor sem feledkeztek meg a misziói kötelességről.

Ha a magyar református egyház ezer és egy okból nem hajlandó idegen imperiumok gyarmatára miszionáriust küldeni a megkeresés elől mégsem fog tudni kitérni, ha csak határozott jelét nem adja annak, hogy már folyik a munka. E végből feltétlen megalakítandó az országos külmisziói társulat az ezzel egyidejűleg valamelyik theologián szervezendő külmisziói szemináriummal együtt. Míg ez még nincs, hiába van ott a belmisziói jelentő lapon a külmiszióra vonatkozó kérdés. Gyülekezeteink ezt felelik egyházi életünk e kitagadott leányának: „templomi ajándék az, amivel megsegíthetlek“ Mt. 15:5.

Papp Kálmán Jenő.

Közélet

Kétségbeejtő igények.

In medias res kezdem. A lelkész választásokkal kapcsolatban szeretném néhány gondolatomat leírni. Hiszen elég kétségbeejtő az, hogy vannak kezdő segédlelkészek, akik alig hogy oklevelüket megkapták máris városi lelkipásztorok szeretnének lenni. Kicsiny gyülekezetben elhelyezkedni nem is próbálkoznak.

(E tekintetben fogyatékoságot látok Törvénykönyvünkben.) De mégis nem az ő magatartásuk aggaszt engem, hanem a gyülekezeteké!

Tisztelet a tekintélyes számú kivételnek, sok gyülekezet egészen apatikus a lelkészi állása megüresedésekor. Ha kérdezik, ki lesz az új pap: (dehogyan is mondanák úgy, hogy: lelkipásztor!...), nagyon tisztességtudó gyülekezeti tag az, amelyik így felel: akad ide kérem száz is! De bizony sok olyan feleletet kapni, amely szerint az lesz a pap, akinek legtöbb pénze van, aztán olyat: az lesz a pap, aki legtöbbet elenged a bérből. Van hely, ahol csak olyan kell, akinek kötésig ér a kathedra, vagy akinek a szava a temetőből is behallatszik a faluba.

Nem is beszélek az olyan helyekről, ahol csak nőtlén, vagy ahol csak házaspap kell!...

Nos hát ezek azok a kétségbeejtő igények vagy inkább szörnyen szomorú igénytelenségek!... Amikor olyan mindegy a gyülekezetnek, hogy ki lakik a parókián, mert mindenik papnak fizetni kell proventet meg stólat!... Akkor legyen hát legalább az, akivel legjobban lehet alkudni vagy akinek legnagyobb a szalmája, bajusza s leginkább tetszik a fizimiskája!

Lelkipásztori jellemvonásokat, lelket, tartalmat, belső értéket, elhivatást a szolgálatra, ugyan hol, ugyan hanyadik gyülekezet keres?...

Ne mondja ezt senki szennyes teregetésnek, hanem becsületes és őszinte vallomásnak, feltétlenül szeretettől sugalt igazmondásnak!

Nagy hibánk nekünk, hogy szeretünk egymásnak szépeket mondani, sok mindent elnézni, megbocsátani. Igaz, ez utóbbi krisztusi vonás, de az igazmondás is és a gyógyítás is az.

Hozzátartozik az igazmondáshoz és a gyógyításhoz annak a meglátása is, hogy sok gyülekezetnek ez a kétségbeejtő igénye (igénytelensége) *nem veleszületett hibája és nem tartozik hozzá a mi gyülekezeti típusunk lényegéhez!*

Valami szörnyű nevelési elferdülésnek, deformációnak az eredménye ez a kétségbeejtő állapot sok helyen. Ezért is nekünk kell elmondani a mea culpát, mert mi járjuk le magunkat és egymást a választások alkalmával.

Sokan egyetlen orvosságnak a lelkészek kinevezését vagy a gyülekezetek és a lelkészek osztályba sorozását ajánlanák. Valami ilyeszerű megoldástól — ha csak átmenetileg is — én sem irtóznék. (Noha jól tudom, hogy ezt a

most érvényben levő lelkészválasztási törvényt is abban a reményben alkották meg annak idején, hogy jobb lesz, mint a régi volt !)

De mégis azt tartom, hogy míg új törvény készül, a magunk és a gyülekezetek nevelésével, szellemi és lelki igényeink fejlesztésével sok hibát tudunk kiküszöbölni. Akkor a gyülekezetek lelki orcáján sem lesznek kétségbeejtő eltorzulások, mikor a lelkészválasztásról érdeklődnek és mi is irtózni fogunk a Simonianak még a gondolatától is.

Itt az ideje, hogy a lelkészválasztások pszichológiai meggyógyításáról gondoskodjunk.

(Szamoskér.)

Kósa Béla.

Különfelek

Az egyházkerületi közgyűlésre nagyban folytak az előkészületek. Október 11-én délelőtt az egyházkerületi tanügyi bizottság tartotta ülését, melyen dr. Dóczy Imre gimnáziumi felügyelő tett jelentést középiskoláink állapotáról. A negyérdekü és tanintézeteink helyzetéről tiszta képet adó jelentéseket a bizottság köszönettel vette. Ugyanazonnap délután az egyházkerületi tanügyi bizottság ülésezett. Most itt is dr. Baltazár Dezső püspök elnökölt, míg az előadói tisztelet Maklár Károly töltötte be nagy hozzáértéssel. A lefolyt évszámadásának vizsgálata rendén sajnosan kellett megállapítani, hogy a közszükségleti pénztár ismét hiánnyal zárult. A bizottság szükségesnek tartja, hogy az államsegélyből nagyobb rész fordítsassék a közigazgatási költségekre, mert ha ezt nem lehet elérni, egyedül a közigazgatási adótételnek emelésével lehet segíteni a helyzeten. Október 12-én a kollégiumi igazgatótanács ülését tartották meg Püspök úr és Szomjas Gusztáv legidősb egyházmezei gondnok elnöklésével. Az igazgatótanácsnak legutóbb megbízott jegyzője betegsége miatt nem végezheti e feladatot, miért is az elnökség ez alkalommal helyettesítésére Jakucs István gimnáziumi tanárt kérte fel, aki igazán nagy buzgósággal és hivatottsággal felelt meg feladatának. A gazdasági ügyek között kettő volt kiemelkedő fontosságú. Az egyik a tisztviselők fizetésrendezése, illetőleg státusának szabályozása. Az erre vonatkozó szabályzatot csekély módosítással elfogadásra ajánlja a közgyűlésnek az igazgatótanács, úgyszintén azokat a kivételes rendelkezéseket is, amelyeket egyes most alkalmazásban levő tisztviselőknek a szabályzattól eltérő javadalma tekintetében tett a gazdaságitanács. A másik, ennél is fontosabb tárgy a tiszadadai haszonbérletek ügye volt, amellyel már több közgyűlés volt kénytelen komolyan foglalkozni. Az 1926. évi általában kedvezőtlen gazdasági évben ugyanis mind a két haszonbérlet nagyon elmaradt a fizetéssel, úgy, hogy már az előző évi őszi közgyűlésen is nagyon keresni kellett a módokat, amelyek a kollégium követelésének teljes

biztosítására alkalmasok, a tavaszi közgyűlés idején meg már egészen erélyes lépések megtételéről volt szó, de mégis az utolsó percben érkezett kedvező jelentés folytán az lett a határozat, hogy a gazdasági tanács az egyházkerületi elnökség vezetése mellett tárgyalja az ügyeket és tegyen a szükséghez képest intézkedéseket. Ez meg is történt s a gazdasági tanács több ízben foglalkozván Püspök úr elnöklése mellett e nehéz kérdéssel, a kibontakozás lehetőségének helyes útját találta meg. Most már annak a megítéléséről van szó, hogy a gazdasági tanácsi rendelkezéseknek olyan mértékben tudtak-e a haszonbérlet eleget tenni, hogy ennek folytán a haszonbérlet tovább is nyugodtan a kezükön hagyható legyen. Ezzel a kérdéssel azonban a gazdasági tanács csak október 11-én délutáni ülésében foglalkozott s a maga javaslatát, mely szerint a haszonbérleti viszonyt fenntartandónak mondja ki, csak az nap este adhatta az igazgatótanács gazdasági albizottsága elé. A gazdasági albizottság a gazdasági tanács javaslatát nem találta elfogadhatónak, de — mint egyik tagja az igazgatótanács teljes ülésén kifejtette — az ellenkező eljárást sem merete teljes határozottsággal proponálni, mivel az elkésletten beadott javaslatot a benne foglalt számítások helyessége tekintetében nem volt ideje kellő alaposággal felülvizsgálni. Szomjas Gusztáv főgondnok-helyettes készséggel ajánkozott arra, hogy ő személyesen is megvizsgálja a tiszadadai állapotokat. Így aztán ebben a kollégiumra nézve legnagyobb fontosságú ügyben elhalasztották a döntést, egyrészt, hogy a gazdasági albizottságnak legyen módja a tanácsi előterjesztéseket utána számítani, másrészt, hogy a főgondnok-helyettes nagy köszönettel vett ajánkozása alapján újabb adatokat nyerhessen az igazgatótanács a haszonbérlet anyagi erejéről.

Dr. Teeuwissen amerikai lelkész szombaton d. u. érkezett meg Kovács Arthur miniszteri tanácsos, dr. Patay Pál theologiai magántanár és Töltéssy Zoltán KIE főtitkár kíséretében. Az állomáson Uray Sándor moderator és dr. Csűrös Ferenc kultúratanácsnok fogadták az érkezőket. Este 7 órakor a Mansz. dísztermében szeretetvendégség volt Teeuwissen tiszteletére. A volt hadifoglyok nevében dr. Kovács Arthur mondott beszédet, ezüstplakettet nyújtva át Teeuwissennek, amely Magyarország térképét foglalta magában. Teeuwissen meleg hangon köszöntö meg az üdvözlést és a szibériai fogolytáborok helyzetét ismertette. Vasárnap d. e. a Nagytemplomban imát mondott, d. u. pedig a Kossuth-uccai templomban rendezett vallásos ünnepélyen tartott Teeuwissen hatalmas beszédet. Itt imádkozott Uray Sándor lelkész, énekelt a Templomegyesületi vegyeskar. Ezután dr. Kovács Arthur miniszteri tanácsos emlékezett meg Teeuwissen áldásos működéséről, melyet oroszországi hadifoglyaink érdekében kifejtett. Teeuwissen tartotta meg ezután beszédét, ismertette foglyaink állapotát, majd rátért Csonkamagyarország helyzetére is. A vallásos ünnepélyen szavalatok és szóló-ének is hangzottak el. Perselypénz ez alkalommal 260 pengő volt.

Felavató ünnepély Makón. A makói református egyház e hó 5-én avatta fel „Horthy“ harangját, amelyet 20 áldozatkész egyháztagnak összetett, továbbá polgári fiúiskolájának díszes modernül berendezett épületét. A felavató ünnepélyen megjelent dr. Baltazár Dezső püspök úr, dr. Veress István tanítóképzőintézeti igazgató, egyházkerületi szakfelügyelő és Mógán Ákos titkár kíséretében. Dél előtt 9 órakor a színültig megtelt hatalmas templomban püspök úr mindenkire elragadó, szívhez szóló egyházi beszédet tartott Jakab 2:18 alapján. Istentisztelet után ugyancsak a templomban folyt le az iskolai felavató ünnepély, amelyen az avató beszédet gróf Klebelsberg Kunó miniszter tartotta hangsúlyozva a felekezeti békeséget. Beszéltek még az egyházmegye nevében Harsányi Pál esperes, a megye részéről Tarnay alispán, a város nevében Nikelszky polgármester. A polgári iskola történetét dr. vitéz Galamb Sándor főgondnok olvasta fel, míg a záró beszédet Sirbik Sándor lelkész tartotta. E két buzgó férfiúnak köszönheti első sorban a polgári fiúiskola létesítését, akik az intézet megnyitásakor vagyonaikkal jót állottak az iskola anyagi ügyeiért. A felavató ünnepély után a vendégek megtekintették a új iskolát, amely internátussal is össze van kötve. Majd az egyházmegye és az egyház tiszteleg Püspök úrnál, aki válaszában a harcoló, a vitézkedő vezér feladatát ékes szavakban jutatta kifejezésre. Délben a korona szálló nagytermében 300 terítékes közebed volt, amelyen Püspök úr a kormányzóra, a miniszter a városra, Harsányi esperes a miniszterre mondott felköszöntőt. Mindenki azzal az érzéssel távozott el a lélekemelő ünnepélyről, hogy a makói egyház vezetése lelkes és buzgó emberek kezébe van letéve.

A kolozsvári református teológián az iskolai év ünnepélyes megnyitása október hó 2-án ment végbe, mely alkalommal székfoglaló értekezéseket tartottak dr. Nagy Géza az egyháztörténeti és Maksay Albert az újszövetségi tudományok újonnan megválasztott professzorai. — Az ifjúsághoz dr. Makkay Sándor püspök és dr. Tavasz Sándor teológiai igazgató intéztek buzdító szavakat.

A patóházai református egyházi énekkar október 9-én tartotta elesett hősei emléktáblájának a leleplezését.

Hajdunánáson a világháborúban elesett hősök emlékoszlopának leleplezése október 16-án megyen végbe. Az ígét ez alkalommal Kolozsvári Mihály lelképásztor hirdeti. Emlékbeszédet dr. Madai Gyula képviselő tart.

Lelkészcseréltetés. A newyorki független magyar református egyházközség Tukacs György volt debreceni széniorát választotta meg pásztorául, aki új lelkészi állásának elfoglalására már Amerikába el is indult. Isten áldása kísérje új munkakörében is.

A gömör-tarnai egyházmegye október 19-én Aggteleken tartja őszi rendes közgyűlését. Október 18-án pedig lelkészegyesületi, tanügyi, belmissziói bizottsági és számvevőszéki ülés lesz.

A sikiései református polgári iskola Pécsre helyeztetett át.

A debreceni theologus nagygyűlés október 13-án ment végbe dr. Erdős Károly lelkész-képzőintézeti igazgató elnöklete alatt. Közlöny főszerkesztője Solymosi József szénior, felelős szerkesztő Dezső László 4. é. th. H. Ö. T. elnök Solymosi József szénior, alelnök Farkas Pál 4. é. th. Krónikás Dezső László 4. é. th.

A dunamelléki egyházkerület közgyűlésével kapcsolatban október 23-án a Kálvin-téri templomban lelkészszentelés lesz.

Lelkészcseréltetés. Dr. Antal Géza dunántúli püspököt október 2-án iktatta be pápai lelkészi állásába Jakab István, az egyházmegye esperese. A beiktatás után a főgimnázium dísztermében a különböző hatóságok és intézmények vezetői tisztelegtek a püspök előtt.

Tanárválasztás. A dunántúli egyházkerület közgyűlése a pápai református tanítónőképzőintézet magyar-német szakos tanszékére Pentz Ilonát választotta meg.

A veszprémi református egyházmegye belmissziói bizottsága szeptember hó 30-án tartotta Veszprémben az 1927—28. évi munkaprogrammot megállapító értekezletét, a bizottság tagjainak igen élénk érdeklődése mellett.

Templomszentelés volt október 2-án Dudaron. A templomszentelést Jakab János gyórszemerei lelkész végezte. A templomszentelésen a környékbeli lelkészek igen szép számmal vettek részt.

Templomszentelés Budafokon. A budafoki református egyház október 2-án szentelte fel új templomát, mely a fővárosban és környékén a háború után épülő templomok közül a legelső. — Az ígét Benkő István rákospalotai lelkész hirdette, míg áldást dr. Ravasz László püspök mondott.

Megszűnt az egyetlen holland-magyar ujság. A Hollandiában, Kampenben havonként megjelenő De Hangaarsche Heraut szeptemberi száma nemcsak az V. évfolyam, de a lapnak is utolsó száma volt. E holland nyelvű magyar lap rendkívül sokat tett a magyar kapcsolatok kiépítésében. Nyomán sok áldás termett, a holland és magyar lelkeket egymáshoz közelebb hozza, de, sajnos, az akarat és a jó szándék anyagi eszközök nélkül tovább fenntartani nem tudta.

Az olaszországi Nápoly városának temetőbizottsága rendeletet adott ki, hogy rövid, vagy túlságosan kivágott ruházatú nők, még temetés alkalmával sem léphetnek be a temetőbe.

A kelebial egyháznak, még a nyár folyamán anyásított buzgó hívei ezüst keresztelő- és úrvacsora-készletet adományoztak. Újabban mozgalom indult meg egy harang beszerzésére is, melyet haranglábon helyeznek el.

Hirdetési díjak kimutatása

(A 41. számban közöltek folytatása.)

26. számban: Gyulai egyház segédlelkészi állás, 6 P 90 f. Mezőgyámi egyház tanítói állás, 20 P 20 f.

27. számban: *Sarkadi* egyház vallástanító lelkészi állás, 3 P 80 f. *Demecseri* egyház tanítói állás 5 P 10 f.

28. számban: *Sarkadkeresztúri* tanítói állás, 7 P 20 f. *Komádi* egyház tanítói állás, 8 P 30 f. *Sarkadi* egyház vallástanító lelkészi állás, (rektor) 3 P 80 f. *Makói polgári* iskola tanári állás, 7 P 60 f.

29. számban: *Porcsalmai* egyház tanítói állás, 18 P 90 f. *Fehérgyarmati* egyház orgonista kántortanítói állás, 17 P 50 f. *Vámospércsi* egyház tanítói állás, 12 P. *Békési reálgymnázium* tanári állások, 11 P 70 f.

30. számban: *Köröstarcsai* egyház tanítói állások, 9 P 70 f. *Hódmezővásárhelyi gimnázium* tanári állás, 9 P 20 f.

31. számban: *Tiszakürti* egyház lelkészi állás, 16 P 80 f. *Teplási* egyház tanítói állás 7 P. *Békési reálgymn.* tanári állás 4 P 30 f.

32. számban: *Nagykereki* egyház tanítói állás, 7 P 80 f. *Tiszakürti* egyház lelkészi állás, 16 P 80 f. *Konyári* egyház tanítói állás, 10 P 60 f. *Téglási* egyház tanítói állás, 7 P.

33. számban: *Balmazújvárosi magyar* egyház tanítói állás, 7 P 10 f. *Tarpai* egyház orgonista-tanítói állás, 13 P 60 f. *Kunmadarasi* egyház tanítói állás, 6 P. *Fehérgyarmati* egyház kántortanítói állás, 2 P 96 f. *Gyulai* egyház hitoktató lelkészi állás, 5 P 50 f. *Mándoki* egyház tanítói állás, 5 P 10 f. *Sarkadi* egyház h. tanítói állás, 3 P 80 f. *Püspökladányi* egyház missziói lelkészi állás 18 P 30 f.

(Folytatjuk.)

Takarékpénztári csekkszám 43,916.

Hivatalos értesítés.

A tiszántúli református egyházkerület püspökétől.

2768—1927. szám.

Körlevél.

Nagytiszteletű Esperes Úr!

Tudomásul vétel s további megfelelő eljárás kérésével közlöm a következőket:

Ismétlen kerelmek intéztettek a magyar kir. pénzügyminiszter úrhoz, hogy a templomok számára szükséges szertartási és berendezési tárgyaknak külföldről való vámmentes behozatalát engedélyezze, mely kérelmet nevezett miniszter úr több esetben a törvényes feltételek hiánya miatt nem teljesíthetett.

A pénzügyminiszter úr abból a célból, hogy az illetékes egyházi testületeket ily tárgyak vámmentes behozatalának feltételeiről kellően tájékoztathassam, az alábbiakat hozta tudomásomra:

A vámjog szabályozásáról szóló 1924. évi XIX. t.-c. 111. §-ának a) pontja szerint az áru gazdasági rendeltetését tekintve, a behozatalban nem keletkezik vámfizetési kötelezettség és ennél fogva vámmentesek a templomok és imaházak

számára való szertartási és berendezési tárgyak, továbbá a templomok és imaházak építésére vagy helyreállítására beszerzett anyagok, amennyiben ugyanezt a célt szolgáló árukat a belföldön nem állítanak elő: a külföldről ily célra ajándékként érkezett tárgyak azonban akkor is, ha a belföldön is előállítják.

A fentidézett törvényhez kiadott 1927. évi 92,000 számú végrehajtási utasításnak a fent idézett törvényhez írt pontja szerint a templomok és imaházak számára való szertartási és berendezési tárgyak és anyagok vámmentességénél azt a körülményt, hogy ezek az anyagok valóban erre a célra szolgálnak, valamint azt, hogy ilyen célt szolgáló árukat a belföldön nem állítanak elő, igazolni kell. Igazolni kell továbbá a levelezések, okmányok stb. által a külföldről ajándék gyanánt érkezett ilyen tárgyak ajándék jellegét is.

A vámmentesség engedélyezésére a pénzügyminisztérium illetékes.

A most idézett törvényes rendelkezések értelmében tehát a templomok és imaházak számára való szertartási és berendezési tárgyak, valamint azok építésére vagy előállítására beszerzett anyagok csak akkor hozhatók be vámmentesen, tekintet nélkül arra, hogy ily célt szolgáló árut belföldön előállítatnak-e, ha azokat a külföldiek ajándékként küldik, a külföldön vásárlás útján beszerzett ilyen tárgyakat pedig a vámmentesség csak abban az esetben illeti meg, ha azokat a belföldön nem állítják elő.

A behozni szándékolt áru gazdasági rendeltetésének igazolásául szükséges az illetékes elsőfokú egyházi hatóság hivatalosan kiállított bizonylata.

Azt a körülményt, hogy a szóbanforgó tárgyak külföldiek által adományozott ajándékként érkeztek, minden esetben a vonatkozó levelezéssel, vagy más hitelt érdemlő módon igazolni kell. Azt a körülményt pedig, hogy a külföldön vásárolt tárgyat belföldön előállítják-e, vagy sem, a magyar királyi kereskedelemügyi miniszter ur állapítja meg.

Nagyon kívánatos volna, hogy amennyiben a szóbanforgó tárgyaknak külföldről való vámmentes behozatala szándékoltatik, a megrendelés lehetőleg mind addig ne eszközöltessék, amíg a pénzügyminisztérium a vonatkozó vámmentességet meg nem adta.

Végre megjegyzi még a pénzügyminiszter ur, hogy harangok vámmentes behozatalához csak az esetben járul hozzá, ha azok külföldről ajándékképpen kerülnek a z országba, mert jelenleg már belföldön is állítanak elő megfelelő minőségű harangokat.

Debrecen, 1927 október 7.

Atyafiságos szeretettel.

Dr. Baltazár Dezső,
püspök.

A szerkesztésért és kiadásért felelős a lap tulajdonos:

Dr. KUN BÉLA.

KUN JÓZSEF késműves és műköszö. üs Debrecen, Széchenyi-utca 1. sz.

Pályázat.

A szakolyi református egyház pályázatot hirdet kántor-tanítói állásra.

Javadalom: lakás, kert, 16881 □-öl föld, 367 pengő, 2 $\frac{1}{2}$ öl tűzifa. Stóla. Értékegység: 25.

Kötelesség: A kijelölt osztályok tanítása, dalárda tanítás, vasárnapi iskola vezetés. Lelkész akadályoztatása esetén ennek helyettesítése. — Levente oktatók előnyben.

Ha fenti állás helybeli II-od tanítóval töltetik be, ennek állására is pályázat hirdettetik. Javadalom: egyháztól lakás, kert és 10%-os hozzájárulás, államsegély. Kötelesség: törvényszerű.

Mindkét állásra a választás 1927 okt. 23-án tartatik meg. Kántori állásra pályázók személyes megjelenése, — saját költségen — csak a választás napján fogadtatnak.

Egyháztanács.**Pályázat.**

A kunmadarasi református egyház a nyugdíjazás folytán megüresedett IV. számú tanítói állása pályázatot hirdet.

Javadalom: törvényerű fizetés (egyházi hozzájárulás 40%) és lakbér.

Kötelesség: az iskolaszék által kijelölt osztály, vagy osztályok vezetése, szükség esetén kántor helyettesítés, dalárda vezetés, belmissziói munkában segédkezés.

Pályázati kérvények szabályszerűen felszerelve október 28-ig presbitériumhoz küldendők. Forradalmak s megszállás alatti magatartás igazolandó. Pályázati kérvény visszaküldésére válaszbélyeg mellékeendő. B) listások előnyben.

Iskolaszék.

A hódmezővásárhelyi református egyház pályázatot hirdet a X-ik sorszámú férfi tanítói állásra. Javadalma: a törvényes helyi járandóság, lakás, pénz és államsegély. Kötelességek: a reabizott osztályok vezetése, ismétlő és vasárnapi iskola vezetése, segédkezés a belmissziói munkában, ha megbízást

kap külön díjazás mellett kántori teendők végzése. A kérvényhez melléklendő: tanítói oklevél, születési, orvosi, működési, honossági, kántori, és családi állapotot igazoló bizonyítvány. A választás csak miniszteri jóváhagyás után válik jogerőssé. Az állás november 15-ig elfoglalandó. Kérvények a hirdetés megjelenésétől számított 8 napon belül nt. Györffy József iskolaszéki elnök úr címére Hódmezővásárhely, újtemplomi paróchia. Az okmányok visszaküldéséhez bélyeg melléklendő.

Református iskolaszék.**SZÁNTÓ JOZSEF**

papi-, úri- és egyenruhakészítő szabó-cég
Hódmezővásárhely, Fő-tér (saját ház).

Számos elismerőlevél művészi, jó munkáért.
Éremkitüntetések különböző kiállításokról.

Legcélszerűbb ajándék lelkész urak részére a palást.

Cégem eddig 5000 palástot szállított s munkáinkért a legnagyobb haszon és jutalom az elismerőlevelek voltak.

Kérem a nőgyesületek, presbitériumok hasonló ajándékrendeléseit.

Igen tisztelt Szántó úr!

Gyülekezetünk által rendelt papi palást és süveg, melyet f. hó 10-én adtuk át nagytiszt. Szécsy István szeretett lelkészünknek, esodálatraméltó volt az elragadtatás, úgy a lelkész úr, mint az érdekelt gyülekezeti tagok gyönyörködtek benne. Tolmácsolom is gratulációikat, — amely alkalommal üdvözöljük Szántó urat és köszönetet mondunk azért, hogy szeretett lelkészünk megajándékoztatására oly szép, izléletes és finom munkával ellátott palástot küldött.

Mégegyszer szívből üdvözöljük és gratulálunk.

Mikepércs, 1927 jul. 13.

A presbitérium nevében

Szakács Andor,
el. isk. igazgató.

„DANKÓ“ Temetkezési Vállalat

(Tulajdonos: EKLI JÓZSEF.)

DEBRECEN,
KOSSUTH-U. 6. SZÁM.

Telefon: nappal 322.

Telefon: éjjel 66. sz.

M. kir. Tisza István tudományegyetemi klinikák, Állami gyermekmenhely, Honvédkórház, Református árpoda, Debrecen szabad királyi város szállítója.

TELEP ÉS KOPORSÓGYÁR: DOMB-UTCA 16. SZ.,
hol éjjel is a gyászoló közönség rendelkezésére állunk.

Olcsó árak. ♦ Szolid kiszolgálás. ♦ Előnyös fizetési feltételek. ♦ Temetésekét vidéken is vállalunk.

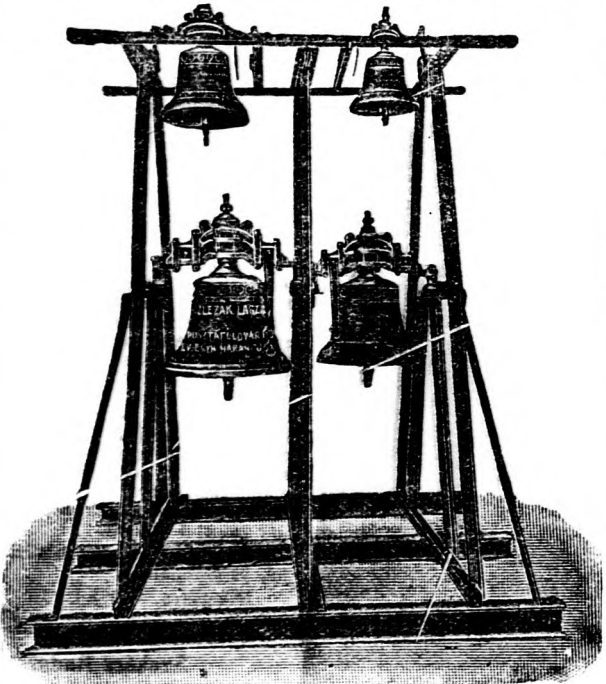

Debreczeni István
órásmester
Debrecen, Péterfia-u. 8.

Speciális órák javítása
Mindennemű órák raktára.

Az 19. évi debreceni iparkiallításán díszoklevéllel, a budapesti orsz. kiállításon aranyéremmel kitüntetve.

SZLEZÁK LÁSZLÓ
harang-ércöntőde, harangfelszerelés és haranglábgár
BUDAPEST, VI, FRANGEPÁN-UTCA 77. SZ.
(Saját házában). A nyugati pályaudvartól induló BUR vasúti „ÓRHAZ” megállóhely A) B) C) J) kocsiikkal. Telefon: Lipót 913-53.

Az 1900. évi párizsi világ-, 1921. és 1923. évi vas- és gépipari kiállításon aranyéremmel kitüntetve. Számos egyházi elismerőlevél és az 1925. Orsz. Kézművesipari Tárlat versenyén a m. kir. korm. díszoklevéllel kitüntetve és az 1926. évi kézműipari kiállításon a m. kir. kormány által díszoklevéllel, az 1927. évi vasipari kiállításon a nagy aranyéremmel és az 1927. évi székesfehérvári kiállításon aranyéremmel kitüntetve.

SESZTINA LAJOS
vasnagykereskedése
Debrecen.
Alapította 1819-ben Sesztina János.

A háztartás, mezőgazdaság és ipar körébe vágó
összes vasárúk
állandó nagy raktára.
Telefon 6.

Fontos iskolai felszerelések!

Európa politikai térképe, vászonra huzva, lécekkal	44.—
Magyarország politikai térképe, vászonra huzva, lécekkal	41:80
Magyarország hegy és vízrajzi térképe, vászonra huzva, lécekkal	41:80
Bittenbinder—Gerencsér: Méter-értékek szemléltető táblája, hozzávaló utasítással. (Hossz-, terület-, köb-, súly-, ürmértékek	3.—
Bopp—Gönczy: Természettani ábrák (8 színes kép), 75×58 cm-es táblák (Tizedesmérleg, darugép és csigasorok, emelőgépek, csavarsajtó, másodperc-inga, koloncos óra	6.—
Földrajzi falikép (2 kép, 63×95 cm. méretben, színes nyomással, I—II. együttesen	6.—
Női kézimunka-minták (színes táblák kivitelű utasítással, a Magyar Nemzeti Múzeum anyagából)	2.—
Szépírási falitáblák. A m. kir. vallás- és közokt. miniszterium megbízásából szerkesztette: Kováts A. 2 tábla, 63×95 cm. méretben, tokban, szegélyezéssel, lécekkal. (1. Nagybetűk. 2. Kisbetűk és számjegyek. 3. Betűkapcsolási példák.) I—III.	12.—
Történelmi falikép, 20 kép, 63×95 cm. nagyságban, többszínű nyomással, a sorozat ára	52.—
Mi maradt nekünk. (Szemléltető falikép.) Makoldy J. 21 rajza 47×63 cm. méretben, felvonatlanul	6:80
felvonva	42.—
Bopp-féle: Mértékgyűjtemény. súly- és ürmértékek	30.—
Méterrúd, erős tölgyfából, réz végekkel	4:50

Földrajz, Csillagászati és fizikai földrajz, Nép-fajok, Néprajz, Hötzl, Lehmann, Frass, Meinhold, Letoschek, Schmidt-féle állat-természettan, természettudományi szemléltető képek stb.

Iskolai táblák, számológépek, táblafestékek, szivacsok, kréták, dúsán felszerelt raktára a

„Méliusz”
könyv-, papir-, zeneműkereskedés
Debrecen, Ferenc József-út 26. sz.
☛ Telefon: 2-70. szám. ☛

Nagyobb iskolai szállításokhoz készséggel nyújt be árajánlatot. Könyvosztálya beszerzi a bel- és külföldi irodalmi termékeit. Iskolafelszereléseket megrendelés szerint intéz el és fordulópostával expedíál.